

Leefgebiedenlijst

Overzicht leefgebieden

- gezondheid en persoonlijk functioneren ('je goed voelen');
- sociaal netwerk en sociaal functioneren ('mensen om je heen');
- wonen en woonomgeving ('wonen en je buurt');
- materiële zaken en praktische zelfredzaamheid ('je eigen boontjes doppen');
- werk en opleiding ('werken en leren');
- dagelijkse bezigheden ('dingen die je doet');
- zingeving ('waar je voor staat').

Toelichting hanteren Leefgebiedenlijst

De leefgebiedenlijst bevat handvatten om het gesprek aan te gaan en om de informatie die de cliënt/het cliëntsysteem geeft te ordenen. Per leefgebied is een lijst met specifieke thema's opgenomen waarmee het leefgebied verder geëxploreerd kan worden. Er kan per leefgebied ingegaan worden op ervaren problemen, maar ook op tevredenheid en kansen die zich voordoen. Wanneer er 'rode lampjes gaan branden' of een 'niet-pluisgevoel' ontstaat, kan er bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van de hulpmiddelen uit de verdiepende checklists die op de website bij dit boek te vinden zijn.

Thema's per leefgebied

Leefgebied gezondheid en persoonlijk functioneren (je goed voelen)

Lichamelijke gezondheid en lichamelijk functioneren

- lichamelijke gezondheid/klachten
- ziekte
- medicijngebruik
- lichamelijke handicap of beperking

Psychische gezondheid en psychisch functioneren

- psychische problemen/klachten:
 - gevoelsleven
 - bewustzijn
 - denken
 - waarnemen
 - intellect
 - gedrag
 - motoriek
- psychische stoornissen
- medicijngebruik

- geestelijke handicap of beperking
- verslaving (drank, drugs, spel, seks, computer)

Persoonlijk functioneren

- verstandelijke vermogens
- zelfbeeld
- eigenwaarde
- identiteit (etnisch, cultureel; seksuele voorkeur, genderidentiteit)
- seksuele beleving
- verwachtingen van zichzelf
- verwachtingen van anderen

Maak eventueel gebruik van:

- **Biografische checklist**
- **Checklist 0- tot 12-jarigen**
- **Checklist 12- tot 18-jarigen**

Of hanteer een van de checklists voor specifieke doelgroepen:

- **Checklist migranten**
- **Checklist vluchtelingen**
- **Checklist belasting mantelzorger**
- **Checklist holebi's en transgenders**
- **Checklist licht verstandelijk gehandicapten**

Leefgebied sociaal netwerk en sociaal functioneren (mensen om je heen)

In hoeverre onderhoudt de cliënt sociale relaties en hoe tevreden is hij daarmee?

- partner
- kinderen
- (groot)ouders
- familie
- dates of verkering
- vrienden/kennissen
- virtuele vrienden (via sociale netwerken op internet, mobiele telefoon)
- overige contacten

Is er behoefte aan andere (nu nog niet bestaande) relaties? Zo ja, welke relaties?

- behoefte aan een partner
- behoefte aan meer of beter contact met familie
- behoefte aan meer of beter contact met vrienden
- behoefte aan andere vrienden
- behoefte aan meer contact met mensen in een vergelijkbare positie

Binnen welke systemen (sociale verbanden) functioneert de cliënt?

Bijvoorbeeld:

- gezin
- familie
- vriendengroep
- buurt
- culturele en/of religieuze gemeenschap
- collega's
- klas
- groep van leden van dezelfde subcultuur
- internetcommunity of digitale community's

Hoe is de positie van de cliënt binnen de verschillende systemen?

- De cliënt heeft veel te zeggen (is machtig).
- De cliënt heeft weinig te zeggen (is onmachtig).
- De cliënt ervaart zichzelf als gelijkwaardig aan anderen.
- De cliënt heeft in bepaalde situaties invloed, namelijk ...
- De cliënt heeft invloed op ... , maar niet op ...

Op welke manier wordt binnen deze systemen gewoonlijk omgegaan met problemen?

- negeren
- vermijden
- confrontatie aangaan/op de spits drijven
- discussiëren
- bemiddelen
- onderhandelen
- ruziemaken
- psychische druk uitoefenen
- fysiek geweld inzetten
- eigen invloed laten gelden
- indirecte benadering (via via)

Is er sprake van risicovol gedrag in het systeem waarvan de cliënt deel uitmaakt?

- inperking van vrijheid/bewegingsruimte
- intimidatie, afpersing of chantage
- seksueel geweld en huwelijksdwang
- huiselijk of eengerelateerd geweld
- dwang
- verwaarlozing (van hulpbehoevenden)
- vernieling, vandalisme
- diefstal
- overmatig alcohol- en/of drugsgebruik
- wapenbezit of -handel

- mensenhandel of -smokkel
- verminking, (zelf)beschadiging, suïcidaal gedrag

Werk desgewenst met:

- Netwerkcirkel
- Genogram
- Ecogram

Maak eventueel gebruik van:

- Biografische checklist
- Checklist 0- tot 12-jarigen
- Checklist 12- tot 18-jarigen
- Checklist gezins- en opvoedings situatie
- Ernsttaxatie-instrument bij opvoedingsproblematiek

Of hanteer een van de checklists voor specifieke doelgroepen:

- Checklist migranten
- Checklist vluchtelingen
- Checklist belasting mantelzorger
- Checklist holebi's en transgenders

Bij een vermoeden van kindermishandeling:

- Zie het onderdeel kindermishandeling op de website bij dit boek.

Bij een vermoeden van eerge relateerd geweld:

- Zie het onderdeel eerge relateerd geweld op de website bij dit boek.

Leefgebied wonen en woonomgeving (wonen en je buurt)

Hoe woont de cliënt en hoe tevreden is hij daarmee?

- met wie
- aanwezigheid (stief)kinderen
- verdeling taken (huishouden, zorg)

Woon- en leefomstandigheden

- zelfstandig/inwonend/verblijvend in instelling/geen vaste woon- of verblijfplaats
- huurhuis/koophuis
- betaalbaarheid/betalingsachterstanden (inclusief vaste lasten)

Kwaliteit huisvesting

- huis zelf/buitenruimte
- grootte
- inrichting/sfeer/thuisgevoel

- faciliteiten
- leefbaarheid (hygiëne, rotzooi, gevaarlijke situaties)

Kwaliteit woonomgeving/buurt

- veiligheid
- betrokkenheid
- overlast (buren, jongeren, criminaliteit, drugshandel of -gebruik)
- speelmogelijkheden
- groen in de buurt/recreatiemogelijkheden

Contacten in de buurt

- elkaar groeten/elkaar (van gezicht) kennen
- bekenden voor een praatje
- hulp bij calamiteiten
- vriendschappelijke contacten

Faciliteiten in de buurt

- winkels
- scholen
- huisarts
- buurthuis
- sportvereniging
- gezelligheidsvereniging

Maak eventueel gebruik van:

- **Participatielijst**

Leefgebied materiële zaken en praktische zelfredzaamheid (je eigen boontjes doppen)

Hoe zijn de financiële omstandigheden van de cliënt en hoe gaat hij daarmee om?

- Inkomen:
 - loon
 - uitkering
 - alimentatie
 - financiële afhankelijkheid van anderen
- Betalen:
 - bestedingspatroon en de mate van inzicht hierin
 - impulsaankopen
 - kopen op afbetaling
- Schulden:
 - mogelijke schuldeisers
 - mogelijke schuldsanering
 - voorkomen van schulden (ingrijpen bij betalingsachterstand)

- Financiële administratie:
 - openmaken brieven
 - belastingaangifte en belasting betalen
 - betalen rekeningen
 - bewaren van belangrijke documenten
- Begroten, plannen:
 - onderscheid vaste lasten en andere lasten
 - dure aankopen
 - geld sturen aan familie (in een ander land)
- Sparen en lenen:
 - vervanging huisraad, studie kinderen, 'oude dag' enzovoort
 - het hebben van een spaarrekening of ander spaarsysteem
 - lenen
- Weerbaarheid:
 - weerbaarheid tegen verleidingen (impulsaankopen)/agressieve verkooptechnieken

Kan de cliënt zijn zaken zelf behartigen en afhandelen?

- bureaucratische vaardigheden
- taalvaardigheden
- administratieve vaardigheden
- mobiliteit

Met welke maatschappelijke organisaties onderhoudt de cliënt contact en hoe verloopt dit contact?

- hulp- en dienstverleningsinstellingen
- uitkeringsinstanties en/of UWV
- andere organisaties (woningcorporatie, nutsbedrijven)

Maak eventueel gebruik van:

- **Zelfredzaamheidsmatrix**
- **Competentiecheck financiële zelfredzaamheid**
- **Voorzieningencheck**
- **Checklist schuldhulpverlening**
- **Checklist licht verstandelijk gehandicapten**

Leefgebied werk en opleiding (werken en leren)

Opleiding

- niveau van hoogst gehaalde opleiding
- lopende opleiding
- (andere) talenten
- plezier in de opleiding/leren

- leervermogen
- plannen/opleidingswensen

Carrière en huidige baan/betaald werk

- carrière tot heden
- huidige baan
- salaris/inkomsten in relatie tot wensen/behoefte
- inhoud van het werk
- vooruitzichten/ontplooiingsmogelijkheden
- maatschappelijke status/tevredenheid
- wensen/ambities
- ingeschatte realiteit van die wensen

Recente veranderingen

- reorganisatie/nieuwe school of opleiding
- ontslag/van school gestuurd
- (gedwongen) overplaatsing
- perioden van werkloosheid
- (bedrijfs)ongeval

Contacten

- collega's/scholieren/studenten
- leidinggevende(n)/docenten
- andere personen op het werk/de opleiding
- onderlinge sfeer en collegialiteit/onderlinge contacten
- conflicten (pesten)

Relatie werk/opleiding – privé

- hoeveelheid werk/studiebelasting
- reistijd
- werktaken in relatie tot zorgtaken
- studiebelasting in relatie tot betaalde arbeid/zorg

Maak eventueel gebruik van:

- **Biografische checklist**
- **Checklist licht verstandelijk gehandicapten**

Leefgebied dagelijkse bezigheden (dingen die je doet)

Hoe ziet de dagindeling eruit?

- structuur en regelmaat
- dag- en nachtritme
- activiteiten/bezigheden
- afwisseling

Wat voor bezigheden heeft de cliënt zoal en hoe tevreden is de cliënt daarmee?

- betaald werk
- onbetaald werk (vrijwilligerswerk, politieke activiteiten)
- zorgtaken (opvoeding, mantelzorg)
- huishoudelijke taken
- vrije tijd
- opleiding/scholing
- computer (spelletjes, social media)
- hobby/liefhebberij
- vereniging
- sportactiviteiten
- sociale contacten onderhouden (op bezoek/bezoek ontvangen)
- uitgaan

Maak eventueel gebruik van:

- **Participatielijst**
- **Biografische checklist**
- **Zelfredzaamheidsmatrix**
- **Checklist belasting mantelzorger**

Leefgebiedenlijst zingeving (waar sta je voor?)

Hoe staat de cliënt in het leven en waar put hij kracht en energie uit?

- levensbeschouwing
- doel in het leven/houvast
- inspiratiebronnen
- waarden en normen
- (toekomst)perspectief

Maak eventueel gebruik van:

- **Biografische checklist**

Of hanteer een van de checklists voor specifieke doelgroepen:

- **Checklist migranten**
- **Checklist vluchtelingen**
- **Checklist belasting mantelzorger**
- **Checklist holebi's en transgenders**